

ЗАЩИТЕНИ КАНДИДАТСКИ ДИСЕРТАЦИИ

През първото полугодие на текущата година Научният съвет на Института за литература при Българската академия на науките взе решение да бъде присъдена научна степен „Кандидат на филологическите науки“ на старши преподавателя във Факултета по славянска филология на Софийския университет „Климент Охридски“ — Георги Митрев Марков и на редовния аспирант към Института за литература — Атанас Василев Славов.

ГЕОРГИ МАРКОВ — „ПОЕЗИЯТА НА ДИМЧО ДЕБЕЛЯНОВ“

В дисертационния си труд „Поезията на Димчо Дебелянов“ Георги Марков прави опит за цялостно монографично изследване на художественото наследство на поета. Той анализира богатството от мотиви, сложното идейно-естетическо съдържание на Дебеляновата поезия и нейното обаяние. Взети са предвид всички биографични данни, както и съществуващата библиография. Дисертантът се спира на главните моменти от противоречивото развитие на поета. Трудът има преди всичко литературно-критически характер и това своеобразие на изследването проличава прг разглеждането на Дебеляновото творчество. Авторът проследява отношението на поета към символизма, романтизма и реализма, сочи социалните му позиции и специфика на творческата му личност, сложили своя отпечатък върху стиховете. Дисертацията се състои от кратък увод и седем глави.

Рецензентите академик проф. Михаил Арнаудов и ст. науч. сътр. Минко Николов подложиха на сериозен научно-критически анализ издирванията на дисертанта и утвърдиха неговите научни постижения.

В обсъждането взеха участие проф. Е. Георгиев, ст. науч. сътр. Кръстьо Генев, писателят Ангел Тодоров, Иван Попиванов и др. Те подчертаха положителните страни на дисертацията, допълниха и уточниха със свои конкретни бележки проучването и с това допринесоха да се даде по-пълна

и по-богата представа за творческия портрет на самобитния български поет.

АТАНАС СЛАВОВ — „ФУНКЦИИ НА РИТЪМА В ХУДОЖЕСТВЕНАТА СТИХОВА РЕЧ“

В своята дисертация Атанас Славов си е поставил задачата да открие произхода на експресивните разлики между обикновената реч и стиховата реч. Той подлага на проверка доколко ритъмът е носител на експресивната сила на стиховата реч, по какъв начин ритъмът в стиховата реч придобива особената си експресивна сила и как се използва тя в поетическата практика. Дисертантът изследва ритмичната структура на стиховата реч, сравнява я със структурите, върху които почива обикновената реч, установява структурните им различия и прилики, сочи техните „силни места“, смислови акценти или стилистично композиционни задачи и накрая прави преглед на начина на прилагането на ритъма като средство за създаване на различни по изразителна сила пространства в стиха, от различни майстори на стиховата реч при различните жанрове.

Научен ръководител на аспиранта е чл.-кор. проф. Пантелей Зарев.

Рецензентите проф. д-р Емил Георгиев и доц. Мирослав Янакиев подчертаха усилията и резултатите в научните дирения на аспиранта, като изказаха и свои съображения и концепции по повдигнатите въпроси.

При обсъждането на дисертацията се изказаха Лазар Цветков, Иван Пауновски, М. Табакова и Тодор Киров. Те изтъкнаха, че авторът работи резултатно с материал от няколко литератури, ползувал е библиография на няколко чужди езици и за да докаже тезите, които защитава, подбира убеждаващи примери, чрез които дава отпор на остарелите традиционни метрически анализи. Подчерта се, че дисертантът строи свои хипотези, аргументира се с модерни средства и разчита фактите със своя интерпретация. Препоръча

му се да се стреми да избягва чуждата терминология, да внесе по-голямо разнообразие на изследователските методи и да не се предоверява само на статистическия метод.

И двамата дисертанти отговориха подробно и изчерпателно на всички зададени въпроси и взеха отношение към проблемите, по които се разисква.

НАУЧЕН СБОРНИК ЗА КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ

На 2 юни т. г. Научният съвет на Института за литература при БАН обсъди и прие за печат сборник с изследвания, който Българската академия на науките и Софийският държавен университет подготвиха по случай 1050-годишнината от смъртта на бележития български и славянски просветител, учител и книжовник Климент Охридски. В него са включени 24 студии от български автори-исторични, литературоведи, езиковеди, специалисти по история на българското изобразително изкуство и музика, както и една библиография на българската литература върху Климент Охридски за периода 1945—1966 г.

Проф. П. Динеков запозна присъстващите със съдържанието на сборника. Той изтъкна, че работата на авторския колектив и редакционната колегия е била съобразена с многостранния характер на Климентовото дело, тясно свързано с историческата съдба на българската народност, с развитието на старобългарската просвета и литература и на старобългарския литературен език. Произведенията на Климент Охридски, подчета той, бързо намират широко разпространение сред другите славянски народи, особено сред южните и източните славяни; и оказват въздействие върху старите славянски литератури. Този факт, както и цялата вдъхновена дейност на Климент за утвърждаването на Кирило-Методиевите традиции, определят общославянското му значение.

Изяснено бе, че част от авторите участвуват с проучвания върху по-обща проблема — ролята на Климент във формирането на българската народност, заслугите му за организирането на просветния и литературния живот в България в края на IX и началото на X век, приносът му за общославянския културен напредък. Такива са работите на Дим. Ангелов, П. Динеков, Ем. Георгиев и П. Петров. Други от изследванията съдържат наблюдения върху отделни литературни произведения на Климент, уточняват важни положения около неговото авторство върху някои от приписваните му творби, анали-

зират двете му гръцки жития, написани от охридските ерхиепископи Теофилакт и Димитър Хоматиан, характеризират писателските му постижения на фона на средновековната естетика и стилистика, излагат, най-сетне, становища по частни, недостатъчно изяснени въпроси. Тук спадат най-голямото число изследвания — на Б. Ст. Ангелов, К. Мирчев, Ив. Снегаров, Ив. Дуйчев, К. Куев, Ал. Милев, Хр. Кодов, Д. Иванова-Мирчева, Б. Велчева, Л. Грашева, К. Мечев, Ив. Венедиков. Включени са и студии, посветени на всенародната почит към Климент Охридски, увековечен в ранни календарни вестни, в българската художествена литература и в българското изобразително изкуство от първите им стъпки в ранното средновековие до наши дни. В този дух са изследванията на Ас. Василиев, М. Стоянов, Кл. Иванова, Ст. Петров, Т. Герасимов, Б. Райков.

В обсъждането се изясни, че сборникът съдържа разнообразни, богати по съдържание материали, осветляващи всестаринно забележителното дело на Климент. В много от тях са направени ценни научни приноси. Като особено необходими бяха отбелязани работите, в които основните изводи са изградени върху факти, свидетелстващи за единството между двата културни центъра на българската държава в края на IX и началото на X век — Преслав и Охрид. С одобрение бяха посрещнати аргументираните възражения, отправени от някои наши автори към чуждестранни историци, чийто тези са в разрез с историческите факти. Интерес предизвикаха някои спорни въпроси — неизбежни за сложната кирилometодиевска проблематика (например въпросът за епархията на Климент Охридски). Наличието на работи от по-общ характер не породиха несъгласие, тъй като мястото им в подобен сборник с юбилеен характер е напълно оправдано, от една страна, а, от друга страна, въпросните статии обобщават важни научни постижения.

В заключение сборникът бе окачествен като нов израз на изключителното уважение